

Redaktionen har ordet

Vi är fortfarande mitt i pandemi som drabbar hela världen. Jobba hemifrån och socialdistansering fortfarande gäller. Många av oss jobbar inom vården och några har drabbats av Covid-19. Mycket glädjande att dessa personer har tillfrisknat. Vi önskar dem en snabb rehabilitering tillbaka till det normala.

Tiden går fort. Efter några framgångsrika år som Indonesiens ambassadör i Sverige och Lettland, lämnar Bapak Bagas Hapsoro med familjen Sverige. Vi tackar Bapak Bagas för sitt engagemang och stöd, för ett mycket gott samarbete mellan indonesiska ambassaden i Stockholm och SIS. Vi önskar Bapak Bagas lycka till med sina framtida uppdrag.

I DETTA NUMMER

Sukarno och Bengkulu	1
Sukarno och Bengkulu, forts	2
Ett ambassadörpar lämnar Sverige	3
Ett ambassadör..., forts	4
Fakta och kalendarium	4

Ordförande/ansvarig utgivare
Kadri Chanafiah

Redaktör & Layout:
Nada Danielsson

Redaktion:
Kadri Chanafiah
Bengt Sahlin
Miti Surjadi

Medlemsärenden:
Katarina Hellman
sismedlem@gmail.com

Svensk-Indonesiska Sällskapet (SIS)
www.svensk-indonesiska.se (under konstruktion)
E-post: sismedlem@gmail.com
Svensk-Indonesiska Sällskapet finns på
Facebook
Postgiro 4339734-8

17 augusti Republiken Indonesien 75 år SUKARNO OCH BENGKULU

Sukarno - Indonesiens första president. Foto från slutet av 1940- eller början av 1950-talet.

Sukarno var en framstående indonesisk politiker. För 75 år sedan, den 17 augusti 1945, förklarade Sukarno tillsammans med en annan nationalistledare, Mohammad Hatta, Indonesien som en självständig stat. Sedan dess firas den 17 augusti som Indonesiens nationaldag.

Indonesiens blivande första president Sukarno var född 1905 och levde över ett decennium under holländskt frihetsberövande. Som 25-åring fick han sitta i Sukamiskin-fängelset i Bandung, Västra Java, i ett år. 1934 arresterades Sukarno åter och förvisades till Ende i Flores, Små Sundaöarna, tillsammans med sin hustru Inggit Garnasih, Inggits brorsdotter Ratna Djuami och adopterad dottern Kartika. Efter en tid i Ende smittades Sukarno av malaria. Detta väckte bestörtning och protester inom självständighetsrörelsen. Aktivisterna krävde att den nederländska kolonialmakten flyttade Sukarno till en mer hälsosam plats. Bengkulu, långt borta på den sydvästra kusten av Sumatra, valdes av ko-

lonialmakten som ett nytt förvisningsställe och 1938 flyttade holländarna Sukarno dit. Sukarno själv beskrev dåvarande Bengkulu som en bastion av konservativ islam, där kvinnor prydligt täckte sina kroppar och skildes från män.

Jag tror inte att det är många av Sahabat-läsarna som är bekanta med Bengkulu. Bengkulu var något av ett favoritförvisningsställe för kolonialmakterna. Det var inte bara det fysiska avståndet till maktcentret på Java som var den enda förklaringen. Några bedömare ansåg att även malarian som också var utbredd i Bengkulu kunde ha någon del i förklaringen.

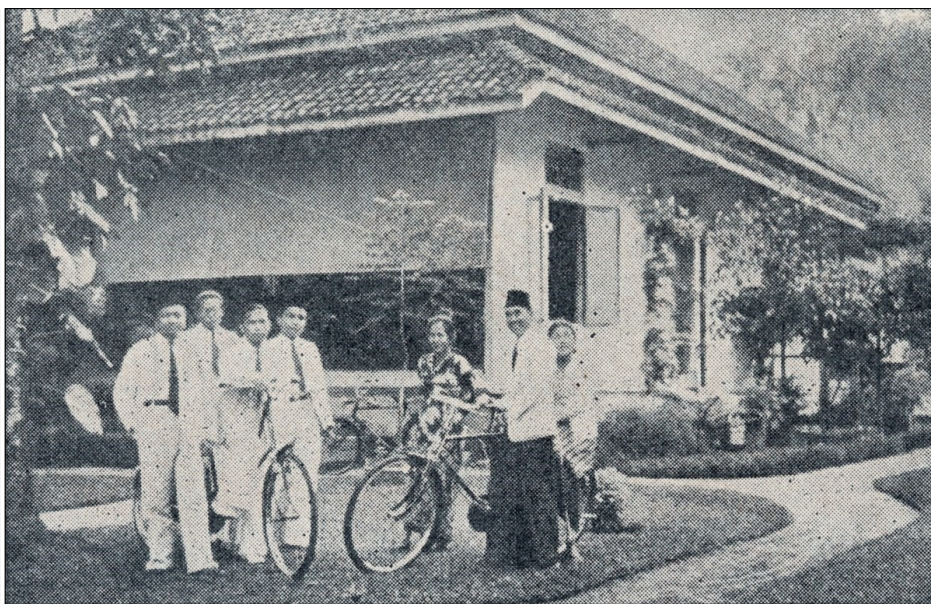
Till Bengkulu förvisades många framstående motståndare till kolonialismen. Här ligger den javanska militärbefälhavaren Sentot Prawirodirdjo, född 1807, begravd. Han som var mest känd under namnet Sentot Ali Pasha (indonesiska: Sentot Alibasyah) fick sin Pasha-titel inspirerad av den

SUKARNO OCH BENGKULU, forts

titel som de höga befälhavarna i det ottomanska imperiet hade. Den holländska regeringen såg Sentot Prawirodirdjos far som också var sväger till sultanen av Yogyakarta Hamengkubuwono IV, som sin motståndare och dödade honom. Som hämnd anslöt sig den då 17 årige Sentot till den rebelliska prinsen Diponegoro som krigade mot koloniserarna under det javanska kriget 1825 – 1830. Sentot Ali Pasha fångades av holländarna och år 1833 förvisades han till Bengkulu där han dog vid 48 årsålder. Vid samma tidpunkt förvisades en av Sultanen Hamengkubuwono III:s söner prins Kusuma Negara och år 1883 ytterligare 12 individer ur det javanska kungahuset till Bengkulu.

Bengkulu har dock annat att erbjuda än att bara vara lämpligt förvisningsställe. I nationalparken Bukit Barisan Selatan National Park kan man om man har turen med sig beskåda den mycket sällsynta blomman *Rafflesia arnoldii*. Den köttätande blomman kan vara en meter stor i diameter. Den räknas som världens största blomma och en av Indonesiens nationalblommor. En annan av Bengkulus stolthet är Fort Marlborough. Ingen annanstans i Indonesien kan man besöka en riktig engelsk fästning i en stad. Den byggdes mellan 1713 - 1719 under ledning av guvernören Joseph Collett för att försvara det Britiska Ostindiska Kompaniet. Under denna tid var Bengkulu nämligen brittiskt. 1824 undertecknades Londonfördraget av Storbritannien och Nederländerna enligt vilket Bengkulu övergick till Nederländernas ägo och det tidigare holländska Singapore till Storbritannien.

De delades in i två grupper. Den ena leddes av Ali och skulle vänta vid slutställplatsen i Kina-byn. Alis fru Salmiah var med i den andra gruppen som skulle vänta vid Jamik-moskén. Några dagar tidigare fick aktivisterna meddelande om att Sukarno hade anlänt till Batavia (idag Jakarta) och genast hade eskoterats med färjan till Lampung på Sumatra medan han familj fortsatte till Bandung. Från Lampung skulle Sukarno färdas med tåg till Lubuk Linggau och sedan vidare med buss till Bengkulu. Dagen innan fick aktivisterna ännu ett meddelande. Linjebussen mot Bengkulu med Sukarno ombord hade lämnat Lubuk Linggau och beräknades anlända till Bengkulu

Sukarno stående mellan sin fru Inggit Garnasih och adopterad dottern Ratna Djuami med några vänner i Bengkulu. Ali nummer 2 från vänster.

vid 5-tiden på eftermiddagen nästa dagen. Inga stora mottagningsceremonier. Allt skulle vara nedtonat. Det var viktigt att makthavarna inte skulle känna sig provocerade, så löd budskapet från Batavia. Sukarno var ett välbekant och populärt namn bland de förväntansfulla frihetsaktivisterna. Vid den här tiden hade Sukarno etablerat sig som den mest framstående ledaren för självständighetskampen. Rörelsen hade vuxit sig starkt även här i det konservativa Bengkulu.

Klockan var över 6. Trötta gick Ali och Gunadi hemåt. Försenat kom äntligen bussen från Lubuk Linggau, men till deras stora besvikelse fanns ingen Sukarno bland de avstigande. Frustrerade hade de ingenting annat att göra än att åter bege sig hemåt. Väl hemma hälsade Salmiah dem med ett leende: ”Nä...?” Ali och parets inneboende Gunadi bara skakade på huvudena. ”Men jag har skakat hand med honom...”, började Salmiah stolt när Gunadi med låg röst avbröt henne: ”Här kommer personen själv”. Mycket riktigt gick den karismatiska och stilige nationalistledaren som var så välbekant genom sina publikationer och från nyheterna över gården mot dem. Hur kunde Sukarno hitta dem, undrade någon. ”Det var lätt”, förklarade Sukarno. Det visade sig att Sukarno fick hjälp av en man som han träffade mitt emot hotellet där han tillfälligt bodde. Mannen visste var den unga lärarinnan på nationalskolan Ta-

man Siswa bodde och erbjöd sig att visa Sukarno vägen dit. Det var inte så konstigt. Många i Bengkulu visste var aktivistparet Ali och Salmiah grundarna av nationalskolan Taman Siswa i Bengkulu bodde. Det gjorde också mannen som senare visade sig vara agent för den nederländska hemliga polisen PID (Politieke Inlichtingen Dienst) och som hade till uppgift att skugga Sukarno. Efter ett kort samtal frågade Sukarno om Ali och Gunadi ville följa med honom på bio. Det var för länge sedan han var på bio. Det ville Ali och Gunadi och de tre gick till Bengkulus enda biograf som hette Royal Cinema.

Fyra år fick Sukarno tillbringa i Bengkulu med sin familj. I Bengkulu kom den indonesiske ledaren att förälska sig i den 15-åriga Bengkulu-flickan Fatma. Aktivistparet Ali och Salmiah kom att bevittna triangeldramat i Sukarnos liv. När Fatma blev myndig gifte Sukarno med henne och hon flyttade till Jakarta. Fatma bytte namn till Fatmawati och paret fick fem barn. En av dem Megawati Sukarnoputri kom senare att bli Indonesiens femte och hittills enda kvinnliga president. I dag kan man i staden Bengkulu besöka två intressanta museer. Det ena är familjen Sukarnos hus och det andra är familjen Fatmawatis gamla hus. ■

*Text: Kadri Chanafiah
Källor: Internet, M.A:Chanafiah "Bung Karno dalam pengasingan di Bengkulu", 2003.*

ETT AMBASSADÖRPÄR LÄMNAR SVERIGE

Ambassadörpåret Bapak Bagas Hapsoro och Ibu Ning Hapsoro.

Indonesiens nationaldagsfirande 17 augusti 2019, ambassadörens residens på Lidingö.

Det är med ledsnad vi nu fått veta att ambassadör Bagas Hapsoro och Ibu Sumaningsih Retno Savitri Hapsoro skall lämna Sverige efter flera år. Tyvärr är det en ambassadörs skyldighet att tjäna sitt land en begränsad tidsperiod i ett annat land för att återvända till sitt hemland och sedan bli utskickad igen.

När vi första gången mötte ambassadörspåret så kändes det väldigt speciellt. Varma omtänksamma människor som brydde sig om alla och välkomnade alla till sitt hem.

Det ordnades festligheter som 17 augusti, "Kampung Indonesia", möten med olika besökare från Indonesien. Paret deltog i allt från födelsedagsfester till bröllop. Det är alltid lika trevligt att umgås med dem. Några särskilda minnen är väl just aktiviteterna kring 17 augustifirande. Dessutom anordnades festivalen "Kampung Indonesia" med sång, danser, andra uppträdande och matlagning av den berömda Indonesiska kulinariska experten William Wongso.

Ambassadörspåret nöjde sig inte bara med detta utan besökte olika platser i Sverige och fick förhoppningsvis några

oföglömliga minnen att plocka svamp, äpplen, persikor och få lära sig tillaga t.ex. stolt fjällskivling. En utflykt i en veteranbil VW 13002 gillade paret också.

Andra aktiviteter som Bapak Bagas deltog i var musikaliska. Med nöje såg man honom delta i olika konstellationer av musikband och spelande på olika instrument. Han uppmuntrade också musik med traditionella instrument och traditionell dans i de mest fantastiska folkdräkter.

Som ordförande organiserade Ibu Ning Hapsoro Dharma Wanitas (Indonesiens kvinnoorganisation) aktiviteter av intresse för indonesiska kvinnor. Teman var olika. Från håruppsättningar, sminkning, mode från Indonesien till första hjälpen, hälsofrågor m.fl.

Deltagande i Pasar Malam och andra indonesiska kulturella aktiviteter i såväl Stockholm, Malmö och Göteborg var en del av deras uppskattade engagemang. Det går inte att undvika se glädjen både hos ambassadören och barnet när de möttes på Pasar Malam i Malmö, där han delar ut ett mjukisdjur

Ambassadör Bagas Hapsoro och Bengt Sahlin. Indonesiens nationaldagsfirande på ambassadörens residens, Lidingö, den 17 augusti 2019.

Forts på sidan 4.

Returadress: Oxbrovägen 18 12433 Bandhagen

Bapak Bagas och Ibu Ning, ni har varit uppskattade för det ni gjort för oss alla, både indoneser och svenskar. Ni har varit ett föredöme för samarbete mellan individer, organisationer, företag och våra länder.

Vi beklagar att ni lämnar Sverige men vill önska er lycka till i framtiden var ni än bor och arbetar. Vi hoppas att få höra av er och kanske träffas i Indonesien eller Sverige i framtiden.

Text och foto: Sri och Bengt Sahlin

FAKTA

Ett ambassadörpar ... forts från sidan 3.

Bengkulu

Ligger på sydvästra kusten av Sumatra. Sedan 1968 är en provins i Indonesien. Tidigare en regenskap i Södra Sumatra provinsen.

Yta: 19.813 km²

Befolkning: 1 971 800 (ca. 2019)

Huvudstad: Bengkulu.

Avstånd till Jakarta: 812 km.

Ende

Ligger på den södra kusten av Flores Island. En regenskap i Östra Nusa Tenggara provinsen i Indonesien.

Befolkning: 60 000.

Huvudstad: Ende.

Avstånd till Jakarta: 2 275 km.

tillverkat i Indonesien till ett barn.

Våra länders ambassadörer har gjort ett bra arbete. Det organiserades många möten och studieresor för att stötta samarbete mellan svenska och indonesiska företag inom olika områden från high tech till infrastrukturprojekt. Frukterna av detta samarbete kommer vi säkert få se i framtiden.

Vi tror att många av våra vänner håller med och kan skriva under denna personliga hälsningen:

KALENDARIUM

23 augusti - SIS-sommarpicknick, Humlegården, Stockholm

13 sept - Welcome to Sweden

25 el 26 sept - Pasar Malam

November - Matlagningskurs

November - Filmvisning

Uppgifterna är preliminära och kan ändras. Aktiviteterna kan ställas in beroende på den rådande situationen med Covid-19.

Du har väl inte glömt att betala årsavgiften? Bli medlem nu!

Årsavgiften för en familj 250 kr/år, för en person 150 kr/år, studerande 100 kr/år

Postgiro 4339734-8

Uppge namn, adress och e-postadress